

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1To/5/2014
Identifikačné číslo spisu:	9513100041
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Šimonová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9513100041.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 28. mája 2014 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku v trestnej veci proti obžalovanému H. Q., pre prečin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Tr. zák., o odvolaní obžalovaného H. Q. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 22. októbra 2013, sp. zn. PK-2 T7/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por. z r u š u j e sa napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec sa v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo dňa 22. októbra 2013, č. k. PK-2T 7/2013-191, bol obžalovaný H. Q. uznaný za vinného zo spáchania prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že :

v presne nezistenom čase v roku 2007 v Nitre pred Železničnou stanicou prevzal od J. R. finančnú hotovosť približne vo výške 38 000 Sk (1 261,37 €) ako úplatok za to, že svojím vplyvom bude pôsobiť na nezisteného príslušníka Okresného dopravného inšpektorátu Zlaté Moravce Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra, ktorý ako skúšobný komisár rozhodne o udelení vodičského oprávnenia skupiny C a C/E J. R. bez toho, aby J. R. absolvoval ustanovenú prípravu v autoškole a skúške odbornej spôsobilosti.

Špecializovaný trestný súd uložil obžalovanému H. Q. podľa § 336 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. j/ Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. súd mu výkon trestu odňatia slobody podmienenečne odložil.

Podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. súd určil skúšobnú dobu na 1 (jeden) rok.

Proti tomuto rozsudku ihneď po oznámení zahlásil obžalovaný H. Q. odvolanie, ktoré následne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu.

Obžalovaný namietol, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný, pretože súd nezdôvodnil, na základe čoho považoval svedeckú výpoveď J. R. za dôveryhodnú a v čom naopak videl účelovosť obhajoby obžalovaného. Obžalovaný poukázal na rozpornosť výpovedí svedka J. R. ohľadne výšky úplatku, spôsobu získania peňazí na poskytnutie úplatku, miesta prevzatia dokladov, podpisov na dokumentoch. V tejto súvislosti navrhol vypočuť svedka Y., resp. ho konfrontovať so svedkom R..

V ďalšej časti svojho odvolania obžalovaný uviedol, že pri vyšetrovaní spolupracoval v domnienke, že po objasnení veci bude zastavené trestné stíhanie voči jeho osobe, ktoré začalo na základe trestného stíhania priamej korupcie v inej trestnej veci. Podľa názoru obžalovaného sa skutok nestal, keďže orgány činné v trestnom konaní nezačali trestné stíhanie voči svedkovi J. R. pre priamu korupciu. Súčasne nebolo preukázané, že by skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia spáchal obžalovaný. V konaní obžalovaného absentovala vôľa pôsobiť na výkon právomoci verejného činiteľa, nakoľko neprijal úplatok, nestretol sa s nikým z dopravného inšpektorátu v Zlatých Moravciach, ani s nikým z Autoškoly R.. V konaní pritom nebolo vôbec skúmané, na základe čoho vydala autoškola potvrdenie o absolvovaní kurzu svedkom R., ak sa ho nezúčastnil, či bolo za kurz zaplatené, kým a podobne.

Zo skutkovej vety taktiež nie je zrejmé, na koho mal obžalovaný pôsobiť a v akej výške mal úplatok prijať. Skutková veta vyžaduje, aby obžalovaný chcel svojím vplyvom pôsobiť na verejného činiteľa. Predpokladom toho je však to, že na neznámeho príslušníka PZ v Zlatých Moravciach môže mať aj vplyv, keď tam nikoho nepozná. V tej súvislosti poukázal na výpoveď svedka Z. J., ktorý vzhľadom na prebiehajúce trestné konanie voči jeho osobe využil svoje oprávnenie a odmietol vypovedať, v prípravnom konaní však uviedol, že obžalovaného nepozná, čo sám obžalovaný potvrdil.

V závere odvolania obhajoba konštatuje a dáva na zváženie odvolaciemu súdu, že jediný „dôkaz“, ktorým má byť tvrdenie svedka J. R. - páchatela trestného činu, ktorý sa nestal, keďže polícia a ani prokuratúra napriek výpovediam svedka J. R., nikdy nezačala konať, a to ani vo veci, môže vyhodnotiť inak pri vlastnom hodnotení dôkazov.

Obžalovaný odvolaciemu súdu navrhol napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. a/, písm. b/, písm. c/ Tr. por. zrušiť a obžalovaného podľa § 322 ods. 3 Tr. por. oslobodiť, pretože skutok sa nestal tak, ako je uvedené v obžalobe a v rozhodnutí súdu, resp. nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Alternatívne v prípade nezrušenia výroku o vine navrhol, aby odvolací súd upustil od potrestania podľa § 40 ods. 1 písm. c/ Tr. zák., ako aj z dôvodu, že od spáchania skutku uplynula dlhá doba, obžalovaný sa správa slušne, nebol stíhaný a uložený trest by mohol mať vplyv na jeho osobný i pracovný pomer, a tým vplyv aj na jeho rodinných príslušníkov.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sa k podanému odvolaniu nevyjadril a preto je potrebné vychádzať z toho, že považuje napadnutý rozsudok za správny a legálny (absencia odvolania prokurátora).

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 315 Tr. por.) primárne konštatoval, že odvolanie je prípustné (§ 306 ods. 1 Tr. por.) a keďže nezistil dôvod na rozhodnutie podľa § 316 ods. 1, ods. 3 Tr. por., v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov rozsudku (§ 307 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), ako aj správnosť postupu predchádzajúceho konania, pričom zistil, že tento je potrebné zrušiť. Rozsudok súdu prvého stupňa totiž je založený na nejasných a neúplných skutkových zisteniach, vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov a na ich objasnenie je potrebné dôkazy opakovať, resp. vykonať ďalšie dôkazy (§ 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por.). Keďže je zrejmé, že zistené chyby nemôže odvolací súd odstrániť na verejnom zasadnutí, v súlade s ustanovením § 326 ods. 1 písm. b/ Tr. por., prijal rozhodnutie na neverejnom zasadnutí, teda bez účasti procesných strán.

Jedným z dôležitých dôvodov zrušenia napadnutého rozsudku je to, že v základe nie je preskúmateľný. To zapríčiňuje, že nie je jednoduché zistiť (ako to predpokladá a vyžaduje trestno-procesný kódex), na akom základe bol ustálený a popísaný skutkový stav, ako bolo reagované na obhajobu obžalovaného a ako došlo k trestnoprávnemu posúdeniu jeho konania ako prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Tr. zák.

Ustanovenie § 168 Tr. por. vyžaduje od súdu prvého stupňa v odôvodnení svojho rozsudku stručne uviesť, ktoré skutočnosti vzal za dokázané, o ktoré dôkazy svoje skutkové zistenia oprel a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, najmä ak si navzájom odporujú. Z odôvodnenia musí byť tiež zrejmé, ako sa súd vyrovnal s obhajobou a akými právnymi úvahami sa spravoval, keď posudzoval dokázané skutočnosti podľa príslušných ustanovení zákona, v danom prípade hlavne v otázke samotnej viny obžalovaného, lebo výrok o treste je bezpredmetný, ak nie je jednoznačne uzavretá otázka viny.

Písomné vyhotovenie napadnutého rozsudku je síce na šiestich stranách, ale v princípe len opisuje jednotlivé dôkazy, pričom absentuje ich jasné hodnotenie, resp. záver o tom, na základe ktorých dôkazov súd prvého stupňa považuje vinu obžalovaného za preukázanú, najmä pokiaľ ide o zásadné tézy v tomto smere, ako už bolo uvedené v pasáži o podanom odvolaní.

Napadnutý rozsudok faktograficky opisuje výpoveď obžalovaného, výpovede svedkov J. R., N. Y., H. D. a Z. J., pričom pri vyslovení záveru o vine obžalovaného vychádzal súd zo svedeckej výpovede J. R.. Či sa skutok reálne stal (viď obhajobu obžalovaného), resp. akým spôsobom výsledok práve on zabezpečil, z odôvodnenia napadnutého rozsudku je nezistiteľné, a to predovšetkým z dôvodu, že súd prvého stupňa v zásade nereagoval na obhajobu obžalovaného.

Súd prvého stupňa uviedol, že získané dôkazy hodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na uvážení všetkých okolností jednotlivo i v súhrne a ustálil skutkový stav uvedený vo výrokovej časti napadnutého rozsudku. V písomných dôvodoch napadnutého rozsudku však prvostupňový súd bližšie nerozobral a neuviedol, z akého dôvodu nadobudol presvedčenie, že výpoveď svedka J. R., z ktorej vychádzal, je dôveryhodná a v čom bola obhajoba obžalovaného účelová. Výsledkom konečného záveru o vine obžalovaného je ale skutková veta, ktorá je neurčitá a vágna.

Špecializovaný trestný súd totiž právne kvalifikoval konanie obžalovaného ako trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Tr. zák., pretože obžalovaný mal priamo pre seba prijať úplatok za to, že bude svojím vplyvom pôsobiť na nestotožneného príslušníka Okresného dopravného inšpektorátu Zlaté Moravce Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra, ktorý mohol rozhodnúť o udelení vodičského oprávnenia skupiny C a C/E J. R., a to bez absolvovania prípravy v autoškole a skúšky odbornej spôsobilosti zo strany J. R..

Podľa názoru najvyššieho súdu takto vymedzený skutok je absolútne neurčitý. Skutok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného, musí byť v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal všetkým znakom skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého sa uznáva obžalovaný za vinného (Zbierka stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2009, č. 12). Zároveň je nevyhnutné, aby popis skutku obsahoval údaje o mieste, čase, spôsobe jeho spáchania tak, aby nebol zameniteľný s iným skutkom.

Ako vyplýva zo samotnej skutkovej vety napadnutého rozsudku, táto nie je jasne určená. V skutkovej vete je nielen neurčito určené miesto a čas spáchania skutku (v presne nezistenom čase v roku 2007) a výška úplatku (približne vo výške 38 000 Sk), ale nie je ani jasné, na koho mal obžalovaný pôsobiť (nezistený príslušník Okresného dopravného inšpektorátu Zlaté Moravce Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra), čím môže dôjsť k zámene s iným skutkom.

Presnejšie povedané, nikde nie je záruka pre totožnosť skutku, t. j. nezameniteľnosť skutku s iným

skutkom. Identita skutku v právnickej terminológii má svoje vymedzené hranice, a síce, aby bol skutok formulovaný tak, aby nevznikla pochybnosť o jeho nezameniteľnosti s iným. V danom prípade tomu tak nie je.

Takých nedokonalých a rozporných záverov je v napadnutom rozsudku viac a vzhľadom na nesúlad jeho odôvodnenia s ustanovením § 168 Tr. por. je veľmi diskutabilná možnosť zaujať právne stanovisko k rezultátu súdu prvého stupňa, najmä keď základom konania o odvolaní je konfrontovať závery už vo veci rozhodujúceho súdu s vážnymi námietkami vyjadrenými v riadnom opravnom prostriedku.

Odvolací súd potom musí vlastne sám zaujímať stanovisko k rozsahu a charakteru už vykonaného dokazovania, ale hlavne k otázke, z čoho jednotlivé dôkazy usvedčujú obžalovaného, resp. či závery sú vyvrátené jeho obhajobnými tvrdeniami. Také posudzovanie veci rozhodne nepatrí až do štádia rozhodovania o opravnom prostriedku; toto je principiálnou úlohou a povinnosťou súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd pritom upozorňuje aj na to, že Špecializovaný trestný súd sa nezaoberal otázkou subjektívnej stránky naplnenia zákonných znakov skutkovej podstaty posudzovaného deliktu obžalovaným. Jednou vetou, že obžalovaný sa konania kladeného mu za vinu dopustil v úmysle priamom (str. 5), nie je ani len odpisom zákonného textu § 15 písm. a/ Tr. zák., čo rozhodne nie je relevantné považovať za rezultát v otázke preukázania (priameho) úmyslu obžalovaného vytvárať podmienky na spáchanie prečinu nepriamej korupcie.

Najvyšší súd pre tieto nedostatky zásadného charakteru podľa § 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu; lebo nie je postavený na serióznom základe, ktorý je daný jednoznačnými dôkazmi. V rozhodovanej veci také dôkazy zatiaľ sú viac ako nejasné, pričom súd prvého stupňa ich hodnotil v podstate len v neprospech obžalovaného, čo odporuje ustanoveniu § 2 ods. 12 Tr. por. Dôvodom tohto nesprávneho rozhodnutia sú najmä nedostatočné skutkové zistenia, najmä, aký dosah mohol mať postup samotného obžalovaného na možnosť pôsobiť svojím vplyvom na výkon právomoci verejného činiteľa, pričom nie je ani jednoznačne preukázané, či malo ísť o nezisteného príslušníka Okresného dopravného inšpektorátu Zlaté Moravce alebo nezisteného príslušníka Okresného riaditeľstva Policajného zboru Nitra.

Skutočné prevzatie „približnej“ finančnej hotovosti a jej odovzdanie, resp. či a najmä, kde k tomu aj reálne došlo, nezodpovedajúce hodnotenie otázok týkajúcich sa úmyslu obžalovaného a nereagovanie na jeho obhajobné tvrdenia, sú ďalším dôvodom, prečo bolo potrebné odvolaniu obžalovaného H. Q. vyhovieť.

Odvolací súd nie je povolaný na nahrádzanie činnosti súdu prvého stupňa, pričom v konaní o riadnom opravnom prostriedku náprava chýb v konštatovanom rozsahu ani logicky nie je možná.

Najvyšší súd preto podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil Špecializovanému trestnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Bude úlohou súdu prvého stupňa vykonať potrebné dôkazy, hlavne s prihliadnutím na preverenie obhajoby obžalovaného, čo doteraz absentuje, a potom vo veci meritórne rozhodnúť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.